

Štrasburg, 30. novembra 2007

CCPE(2007)25

**PORADNÁ RADA EURÓPSKÝCH PROKURÁTOROV
(CCPE)**

**Stanovisko č. (2007) 1 Poradnej rady európskych prokurátorov na tému
„*Spôsoby zlepšenia medzinárodnej spolupráce v oblasti trestnej justície*“**

prijaté CCPE na svojom druhom plenárnom zasadnutí
(Štrasburg, 28. – 30. novembra 2007)

ÚVOD

1. Poradná rada európskych prokurátorov (CCPE) bola zriadená Výborom ministrov 13. júla 2005 s cieľom vypracúvať stanoviská k otázkam týkajúcim sa prokuratúry a podporovať účinné vykonávanie odporúčania Rec(2000)19 zo 6. októbra 2000 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva. Právny štát a dodržiavanie ľudských práv sú základnými zásadami prokurátorov, ako „... orgány verejnej moci, ktoré v mene spoločnosti a vo verejnom záujme zabezpečujú uplatňovanie práva v prípadoch, keď porušenie zákona zahŕňa trestnú sankciu, pričom zohľadňujú práva jednotlivca, ako aj nevyhnutnú účinnosť systému trestného súdnictva“.¹
2. Vo Varšavskej deklarácii a akčnom pláne, ktorú prijali hlavy štátov a predsedovia vlád členských štátov Rady Európy na treťom samite, sa na najvyššej politickej úrovni² zdôraznila úloha Rady Európy pri podpore ľudských práv, demokracie a právneho štátu a jej záväzok bojovať proti terorizmu, korupcii a organizovanej trestnej činnosti a ďalej rozvíjať právne nástroje a mechanizmy právnej spolupráce Rady Európy. Varšavský samit obsahoval aj záväzok posilniť spoluprácu a interakciu s Európskou úniou, najmä v oblasti ľudských práv,³ demokracie a právneho štátu.
3. Body 37 až 39 odporúčania Rec(2000)19 obsahujú niekoľko ustanovení o medzinárodnej spolupráci v trestných veciach, ktoré sú podrobnejšie rozpracované v následnej dôvodovej správe. Výbor ministrov predovšetkým konštatuje, že „vzhľadom na počet existujúcich medzinárodných nástrojov a odporúčaní a skutočnosť, že táto oblasť je predmetom osobitnej kontroly v rámci samotnej Rady Európy, sa výbor zameral na určenie praktických opatrení na zlepšenie súčasnej situácie, berúc do úvahy dôležitú úlohu, ktorú zvyčajne zohráva prokurátor v medzinárodnej justičnej spolupráci v trestných veciach.“ Výbor ministrov si je vedomý prekážok medzinárodnej spolupráce, ktoré existujú v inštitucionálnej praxi, a potreby koordinačných mechanizmov, najmä v rámci každej krajiny. V odporúčaní sa uvádza, že prokurátori „sa zúčastňujú ...buď priamo alebo predložením memoránd vo všetkých konaniach týkajúcich sa vybavovania žiadostí o vzájomnú právnu pomoc“. Vo väčšine vnútroštátnych systémov majú prokurátori povinnosti ako aktívni účastníci medzinárodnej spolupráce, ako aj v prípadoch, keď ich krajiny dostali žiadosti o spoluprácu, či už vo forme vydávania osôb, zatýkacích rozkazov alebo dožiadaní. Táto dvojité zodpovednosť zahŕňa celý rad poznatkov zameraných na všetky aspekty spolupráce a možnosti koordinácie na všeobecnejšej úrovni.
4. Toto stanovisko bolo vypracované v súlade s rámcovým celkovým akčným plánom pre prácu CCPE, ktorý prijal Výbor ministrov 29. novembra 2006.⁴ Jeho cieľom je zdôrazniť základné prvky, ktoré prispievajú k posilneniu medzinárodnej spolupráce v trestných veciach a vzájomnej justičnej pomoci z hľadiska prokurátorov ako právnikov a hlavných aktérov takejto spolupráce.
5. CCPE si je vedomá toho, že otázky medzinárodnej spolupráce v trestných veciach nie sú dôležité len pre prokurátorov. Za vydávanie, zatýkanie rozkazy a zabezpečovanie dôkazov v zahraničí zodpovedajú najmä naši kolegovia, sudcovia, ktorí majú vlastný zastupiteľský orgán v Rade Európy, Poradnú radu európskych sudcov (CCJE). V Rade Európy existujú ďalšie výbory, ako napríklad Európsky výbor pre problémy trestnej činnosti (CDPC), a to prostredníctvom Výboru expertov pre fungovanie európskych dohôd o spolupráci v trestných veciach (PC-OC), ktorý má v tejto oblasti zohrávať poprednú⁵ úlohu, ako aj Európskej komisie pre efektívnosť justície (CEPEJ).
6. V rámci tohto stanoviska CCPE zohľadnila univerzálne a regionálne právne nástroje, a najmä príslušné dohovory Rady Európy, ktoré sú uvedené v dodatku. Odkazuje aj na stanovisko č. (2006)9 Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) o úlohe vnútroštátnych sudcov pri

1/ Odsek 1 odporúčania Rec(2000)19.

2/ Varšava, 16. – 17. mája 2005 – pozri dokumenty CM(2005)79 v konečnom znení a CM(2005)80 v konečnom znení.

3/ CCPE sa bude zaoberať otázkou odbornej prípravy prokurátorov v oblasti ľudských práv v neskoršej fáze.

4/ CCPE(2006)05 Rev, konečné znenie.

5/ Pozri najmä rozhodnutia CDPC o medzinárodnej spolupráci v trestnej oblasti prijaté na 56. plenárnom zasadnutí (Štrasburg 18. – 22. júna 2007).

zabezpečovaní účinného uplatňovania medzinárodného a európskeho práva.

7. CCPE zohľadnila prácu a závery rôznych fór, na ktorých sa politické orgány a orgány presadzovania práva a zástupcovia prokuratúr zaoberali otázkami týkajúcimi sa medzinárodnej spolupráce v oblasti trestného súdnictva, a najmä 1. celoeurópskej konferencie prokurátorov špecializujúcich sa na prípady súvisiace s organizovanou trestnou činnosťou (Caserte, 2000),⁶ 7.európskej konferencie generálnych prokurátorov (Moskva, 2006)⁷ a konferencie ministrov spravodlivosti a vnútra na vysokej úrovni (Moskva, 2006).⁸
8. Pri príprave tohto stanoviska CCPE s podporou vedeckého experta analyzovala⁹ odpovede 30 členských štátov na dotazník¹⁰ vypracovaný na tento účel. O následnej správe sa diskutovalo na Európskej konferencii prokurátorov o medzinárodnej spolupráci v trestnej oblasti (Varšava 4. – 5. júna 2007)¹¹ za prítomnosti zástupcov prokuratúry väčšiny členských štátov a orgánov Európskej únie pre justičnú spoluprácu (Eurojust a Európska justičná sieť pre trestné veci).
9. CCPE vo svojom prístupe tiež chcela byť v súlade s memorandom o porozumení medzi Radou Európy a EÚ¹², ktorého „spoločné priority a kľúčové oblasti spolupráce“ zahŕňajú „ľudské práva a základné slobody; právny štát, právna spolupráca a riešenie nových výziev“.

Súčasná situácia a existujúce skratky

10. Posilnenie medzinárodnej spolupráce v oblasti trestného súdnictva je nevyhnutné ako reakcia spoločenstva štátov na útoky na spoločnosť spôsobené medzinárodnou trestnou činnosťou, terorizmom a korupciou. Hoci sa uznesenie Výboru ministrov z roku 1997 týkalo¹³ konkrétne korupcie, stojí za zmienku, pretože má aj všeobecnejšie uplatnenie: „*Korupcia predstavuje vážnu hrozbu pre základné zásady a hodnoty Rady Európy, podkopáva dôveru občanov v demokraciu, narúša právny štát, predstavuje odopieranie ľudských práv a bráni sociálnemu a hospodárskemu rozvoju*“.
11. Odporúčanie Rec(2000)19 bolo obohatené o niekoľko významných úspechov v posudzovanej oblasti:
 - V rámci Rady Európy boli prijaté významné dohovory, ako napríklad Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach (CETS č. 182), Dohovor o počítačovej kriminalite (CETS č. 185) a jeho dodatkový protokol o kriminalizácii činov rasistickej a xenofóbnej povahy spáchaných prostredníctvom počítačových systémov (CETS č. 189), Protokol, ktorým sa mení Európsky dohovor o potláčaní terorizmu (CETS č. 190), Dohovor o predchádzaní terorizmu (CETS č. 196), Dohovor o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (CETS č. 197) alebo Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu (CETS č. 198). Okrem toho k posilneniu justičnej spolupráce¹⁴ prispel aj Palermský dohovor OSN¹⁵ proti nadnárodnému organizovanému zločinu¹⁶, Dohovor OSN proti korupcii¹⁷, Medzinárodný dohovor o potláčaní činov jadrového terorizmu, Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie¹⁸ a Dohovor CIS o justičnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych, rodinných a trestných veciach. Treba však poznamenať, že nie všetky dotknuté štáty sa už

6/ Organizuje ho Rada Európy v spolupráci s národným úradom pre boj proti mafii a Neapolskou univerzitou a konal sa 8. – 10. septembra 2000 v Caserte (Taliansko).

7/ Zasadnutie Konferencie generálnych prokurátorov Európy (Moskva 5. – 6. júla 2006), ktoré zorganizovala Rada Európy v spolupráci s Úradom generálneho prokurátora Ruskej federácie na tému: „Úloha prokurátorov pri ochrane jednotlivcov“.

8/ Konferencia ministerstiev spravodlivosti a vnútra na vysokej úrovni (Moskva 9. – 10. novembra 2006): „Zlepšenie európskej spolupráce v oblasti trestného súdnictva“.

9/ Joana GOMES-FERREIRA, generálna prokuratúra (Portugalsko). Pozri správu v CCPE- BU(2007)12.

10/ Dokument CCPE-Bu (2006) 06

11/ Závery sú uvedené v dokumente CPE(2007)Concl1.

12/ Podpísané v Štrasburgu 23. mája 2007.

13/ Rezolúcia (97) 24 o dvadsiatich hlavných zásadách boja proti korupcii, ktorú prijal Výbor ministrov 6. novembra 1997.

14/ Podpísané v Kišiňove (Moldavsko) 7. októbra 2002.

15/ Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, podpísaný na konferencii v Palerme 12. – 15. decembra 2000.

16/ Podpísané na politickej konferencii na vysokej úrovni v Meride (Mexiko) 9. – 11. decembra 2003.

17/ Prijaté 13. apríla 2005 na 91. plenárnom zasadnutí Valného zhromaždenia OSN rezolúciou A/RES/59/290.

18/ Zriadený aktom Rady z 29. mája 2000 na základe článku 34 Zmluvy o Európskej únii.

stali zmluvnými stranami týchto dohôd a niektoré z nich zatiaľ nenadobudli platnosť. Tým sa minimalizuje ich vplyv a spomaľuje sa ich účinné vykonávanie právnikmi. Okrem toho sa na uvedenej Európskej konferencii generálnych prokurátorov v Moskve zdôraznili nedostatky v existujúcich príslušných nástrojoch Rady Európy.

- v rámci Európskej únie boli prijaté nové nástroje, ako napríklad rámcové rozhodnutie Rady z roku 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie, a boli zriadené nové orgány, ako napríklad Eurojust, styční sudcovia a Európska justičná sieť v trestných veciach, ktoré uplatňujú zásadu vzájomného uznávania.
 - čoraz častejšie sa vyskytujú priame kontakty v oblasti justičnej vzájomnej pomoci prostredníctvom dvojstranných, regionálnych alebo medzinárodných dohôd medzi justičnými orgánmi¹⁹ rôznych členských štátov.
12. Skutočná inovácia však spočíva v ďalšej možnosti stanovenej v týchto dohodách. V uvedených dohodách sa stanovuje spontánny prenos informácií z jedného vnútroštátneho justičného orgánu²⁰ do iného štátu. Právne nástroje, ktoré sú plne funkčné vo väčšine členských štátov Rady Európy, oprávňujú vnútroštátne justičné orgány oznamovať trestné činy a zasielať príslušné informácie. Tento postup presadzoval Výbor ministrov v odporúčaní Rec(2000)19, podľa ktorého *„nakoniec by sa mala zvážiť možnosť rozšírenia existujúcich mechanizmov uľahčujúcich spontánnu výmenu informácií medzi prokurátormi rôznych krajín“*.²¹
13. Teraz by sa mali zvážiť praktické reakcie na tieto inovácie, konkrétne či príslušné medzinárodné dohody viedli k významným zmenám vo vnútroštátnom práve a praxi členských štátov a aspoň či a do akej miery prokurátori využívajú tieto nové nástroje a sú si vedomí nedávnych zmien, ku ktorým došlo.
14. Z predbežnej štúdie CCPE²² vyplýva, že medzinárodná spolupráca sa od deväťdesiatych rokov zlepšila, niekedy vďaka pragmatickým riešeniam realizovaným prostredníctvom spolupráce a nadviazania priamych kontaktov medzi aktérmi v príslušnom procese. Niektoré štáty zdôrazňujú zvýšenú špecializáciu príslušných aktérov a plynulejšie interné informácie o príležitostiach ponúkaných v rámci systému vzájomnej právnej pomoci.
15. Mnohé prvky sa však zdôrazňujú ako prekážky potrebného rozvoja vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach a ako príčina nadmernej dĺžky postupov medzinárodnej spolupráce v súčasnosti, a to najmä:
- celoeurópske mechanizmy právnej spolupráce nie sú vždy v súlade s dnešnými výzvami a požiadavky;
 - vypracovanie žiadostí o pomoc (napr. príliš stručných alebo s príliš veľkým množstvom podrobností, nepodpísaných alebo nedostatočne preskúmaných, nesprávne preložených, nepresných alebo nedodržaných riadnych postupov atď.) môže narušiť proces spolupráce; tieto nedostatky možno vysvetliť najmä nedostatočnou odbornou prípravou, zložitou postupov a nedostatkom poskytnutých zdrojov;
 - zasielanie žiadostí je naďalej príliš často spojené len s diplomatickou cestou, hoci Európsky dohovor o vzájomnej justičnej pomoci v trestných veciach (CETS č. 30) a jeho druhý dodatkový protokol (CETS č. 182) umožňujú priame kontakty medzi príslušnými justičnými orgánmi s cieľom predkladať a vykonávať žiadosti; nedostatok informácií (podrobnosti o príslušných orgánoch) často vedie k žiadostiam adresovaným ústredným orgánom; okrem toho súbežné využívanie rôznych komunikačných kanálov je rušivým faktorom pre bezproblémové vykonávanie postupu spolupráce;
 - nárast počtu žiadostí o vzájomnú pomoc je faktorom, ktorý prispieva k paralýze postupov, keďže dožiadané orgány sú opakovane obmedzované vybavovaním žiadostí, ktoré sa niekedy týkajú menej závažných prípadov;
 - pokiaľ ide o vybavovanie žiadostí, absencia európskej kultúry justičnej spolupráce a určitý stupeň odporu v praxi vedú k systematickému odsúvaniu postupov spolupráce

19/ Výraz „justičné orgány“ sa tu má chápať v širšom zmysle tak, že zahŕňa sudcov, prokurátorov a vyššie orgány presadzovania práva, ktoré sú zodpovedné za medzinárodnú justičnú spoluprácu v trestných veciach.

20/ Rovnaké ako v poznámke pod čiarou vyššie.

21/ Komentár k odporúčaniu 39.

22/ Správa CCPE-BU(2007)12, uvedená vyššie.

prostredníctvom vnútorných postupov.

16. Z rozdielov medzi právnymi systémami však vyplývajú vážne ťažkosti. Prostriedky získavania dôkazov, problém dvojitej trestnej zodpovednosti alebo zásady *ne bis in idem*, právomoc dožadujúceho orgánu alebo systém rozsudkov v neprítomnosti sú hlavnými príkladmi pojmov a postupov, pre ktoré by bolo prospešné, keby boli navzájom súdržnejšie na medzinárodnej úrovni s cieľom uľahčiť spoluprácu medzi systémami. Lepšia vzájomná znalosť týchto systémov by tiež umožnila podporiť túto spoluprácu.
17. Takéto ťažkosti sa zvyšujú pri riešení extradície. Napríklad prípady, keď sa vydávacie konania prerušili po tom, ako sa spomenuli politické dôvody, výklad rovnakého právneho pojmu sa líšil alebo sa zopakovala nemožnosť vydať vlastných štátnych príslušníkov.
18. Ďalším všeobecne kritizovaným negatívnym aspektom je oneskorenie bez objektívneho dôvodu. Tu sa už nehovorí o štrukturálnych alebo právnych problémoch, ale jednoducho o profesionálnych dysfunkciách bez právnych komplikácií.
19. Preto by sa mali vypracovať opatrenia a nástroje na vybudovanie skutočnej kultúry medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach, a to tak na úrovni ústredných orgánov, ako aj na úrovni jednotlivých aktérov tejto spolupráce.
20. V tejto súvislosti CCPE pripomína, že prvá celoeurópska konferencia prokurátorov špecializujúcich sa na prípady týkajúce sa organizovanej trestnej činnosti²³ sformulovala odporúčania týmto spôsobom a navrhla „organizovať kontakty a výmeny informácií medzi prokurátormi štruktúrovanejším spôsobom“ a vyzvala „Radu Európy, aby zriadila kontaktnú skupinu zloženú z malého počtu prokurátorov, ktorá by neformálne organizovala kontakty a výmeny informácií medzi prokurátormi vo všeobecnosti, čím by sa doplnili existujúce dojednania, a najmä medzi prokurátormi špecializujúcimi sa na prípady týkajúce sa organizovanej trestnej činnosti“, pričom by sa špecifikovalo, že „by sa mali nadviazať kontakty medzi kontaktnou skupinou Rady Európy a Eurojustom (...)“.
21. Podobne európski ministri spravodlivosti a vnútra, ktorí sa stretli v novembri 2006 v Moskve,²⁴ podporili myšlienku, aby sa „vytvorila sieť národných kontaktných miest s cieľom uľahčiť kontakty medzi osobami zodpovednými za medzinárodnú justičnú spoluprácu, najmä v oblasti boja proti terorizmu, korupcii a organizovanému zločinu, obchodovaniu s ľuďmi a počítačovej kriminalite“.

ODPORÚČANIA CCPE

22. CCPE zdôraznila významné zlepšenia medzinárodnej spolupráce v trestných veciach, pokiaľ ide o európske a medzinárodné nástroje prijaté v posledných rokoch, inštitucionálne štruktúry vytvorené na uľahčenie výmen medzi aktérmi tejto spolupráce, ako aj účinné kontakty vytvorené medzi odborníkmi z praxe. CCPE nabáda príslušné orgány Rady Európy a členské štáty, aby pokračovali vo svojom úsilí a zintenzívnili ho s cieľom vytvoriť inštitucionálne, normatívne a medziľudské podmienky pre rozvoj skutočnej európskej právnej kultúry spolupráce v trestnej oblasti medzi rôznymi členskými štátmi a dokonca aj mimo nich.

Konanie o normatívnom rámci medzinárodnej spolupráce

23. S cieľom posilniť normatívny rámec medzinárodnej spolupráce a umožniť zlepšenie každodennej práce justičných pracovníkov poverených konkrétnym uplatňovaním vzájomnej pomoci CCPE pripomína, že je nevyhnutné, aby dotknuté štáty, a najmä členské štáty Rady Európy, urýchlili ratifikovali a účinne uplatňovali príslušné dohovory, konkrétne dohovory uvedené v bode 11.
24. CCPE okrem toho plne podporuje prebiehajúcu prácu v rámci PC-OC, ktorej cieľom je modernizovať príslušné nástroje Rady Európy. Na základe záverov 7. európskej konferencie generálnych prokurátorov (Moskva, 2006) CCPE vyzýva Výbor ministrov a príslušné výbory Rady

23/ Pozri vyššie.

24/ Pozri vyššie.

Európy,²⁵ aby naďalej prioritne pracovali na aktualizácii nástrojov týkajúcich sa vydávania, vzájomnej pomoci a odovzdávania trestných konaní s cieľom vytvoriť pružnejšie postupy spolupráce založené na vzájomnej dôvere a dôvere medzi systémami na urýchlenie postupu odovzdávania osôb jeho zjednodušením na základe súhlasu jednotlivca, o ktorého vydanie sa žiada a ktorého základné práva by zjavne zostali plne zaručené.

25. V tejto súvislosti CCPE odporúča Výboru ministrov, aby zvážil prípravu komplexného dohovoru Rady Európy o medzinárodnej spolupráci v trestných veciach.²⁶
26. CCPE tiež vyzýva zákonodarné orgány členských štátov, aby preskúmali možnosť zjednodušenia vnútroštátnych postupov zameraných na účinné fungovanie medzinárodnej spolupráce tak, aby obsah týchto postupov nebránil uplatňovaniu žiadostí o spoluprácu, najmä pokiaľ ide o postupy vydávania osôb. V každom prípade by takéto zjednodušené postupy museli plne rešpektovať práva dotknutých osôb.

Konanie o kvalite medzinárodnej spolupráce

27. Opierajúc sa najmä o odporúčanie Rec(2000)19 (najmä článok 38), o stanoviská Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) č. 4 (2003) o primeranej počiatkovej a priebežnej odbornej príprave sudcov na vnútroštátnej a európskej úrovni²⁷ a č. 9 (2006) o úlohu vnútroštátnych sudcov pri zabezpečovaní účinného uplatňovania medzinárodného a európskeho práva,²⁸ ako aj o závery Európskej konferencie prokurátorov vo Varšave, CCPE odporúča,²⁹ aby sa výrazne rozvinula odborná príprava prokurátorov zapojených do medzinárodnej justičnej spolupráce, ako aj ďalších aktérov takejto spolupráce. Zlepšená odborná príprava v oblasti medzinárodnej spolupráce by mala zohľadňovať nielen existujúce dohovory v tejto oblasti, ale aj operačné informácie zhromaždené existujúcimi organizáciami a systémami. Mala by vybaviť odborníkov z praxe potrebnými zručnosťami, aby mohli lepšie vypracúvať svoje žiadosti o pomoc a lepšie chápať a vybavovať žiadosti, ktoré sú im adresované. Mohlo by sa tiež vyvinúť úsilie na zvýšenie informovanosti aktérov medzinárodnej justičnej spolupráce s cieľom rozvíjať ich zručnosti, aby mohli presnejšie formulovať svoju žiadosť o pomoc a aby sa zabránilo preťaženiu tretích systémov žiadosťami o prečin.
28. Nemusí byť potrebné ani možné, aby každý prokurátor alebo sudca dobre poznal príslušné medzinárodné nástroje a kanály. Je však nevyhnutné, aby niektorí z nich boli špecialistami na túto problematiku, a teda boli osobitne vyškolení. CCPE preto odporúča, aby každý členský štát vytvoril vhodnú štruktúru, ktorou by sa zaručila táto špecializácia.
29. Táto odborná príprava zameraná na medzinárodnú spoluprácu v oblasti trestného súdnictva musí zahŕňať odbornú prípravu v oblasti ľudských práv pre sudcov a prokurátorov, ako aj pre obhajcov, ak je to osobitne vhodné. Okrem všeobecného prehľadu základných prvkov práva v oblasti ľudských práv je nevyhnutné výslovne určiť tie základné práva a príslušné normy, ktoré sa priamo týkajú jednotlivcov v trestnom konaní v súvislosti s vybavovaním žiadostí o medzinárodnú pomoc v trestných veciach. Výsledkom by mali byť komentáre ku každému z príslušných zdrojov práva, keďže uplatniteľné práva a normy sa líšia v závislosti od foriem spolupráce. Takéto komentáre alebo špecializované dokumenty by sa mali opierať aj o prevládajúcu prax a judikatúru.
30. Tieto poznatky sa musia šíriť vhodnými prostriedkami a organizáciami odbornej prípravy, najmä

25/ Pozri vyššie.

26/ Generálny tajomník Rady Európy T. Davis 18. júna 2007 vo svojom prejave, ktorým otvoril 56. zasadnutie Európskeho výboru pre problémy kriminality (CDPC), navrhol oživenie tejto iniciatívy spred približne desiatich rokov: „Cieľom by bola aktualizácia, zefektívnenie a zjednotenie všetkých našich existujúcich dohovorov o medzinárodnej spolupráci v trestných veciach pod jednu „strechu“. Viem, že ide o dlhodobý, ambiciózny a možno aj kontroverzný projekt, ale nemyslím si, že môžeme byť príliš ambiciozni, pokiaľ ide o boj proti trestnej činnosti.“ Takýto návrh dohovoru bol vypracovaný pred niekoľkými rokmi, ale v tom čase bol odložený.

27/ Pozri najmä odseky 43 a 44 stanoviska č. 4 Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) (2003).

28/ Pozri najmä odseky 7, 8 a 11 stanoviska č. (2006) 9 Poradnej rady európskych sudcov.

29/ „Vzhľadom na to, že ľudský faktor je rozhodujúci pri zlepšovaní a plnom využívaní medzinárodnej spolupráce, konferencia, upozorňujúc na význam, ktorý odporúčanie Rec(2000)19 pripisuje odbornej príprave prokurátorov, osobitne zdôrazňuje, že sa musí zabezpečiť primeraná odborná príprava, najmä s cieľom držať krok s vývojom v oblasti medzinárodnej trestnej činnosti“.

vnútroštátnymi inštitúciami odbornej prípravy v oblasti súdnictva a prokuratúry. V tejto súvislosti by mohli zohrávať vedúcu úlohu aj príslušné európske orgány odbornej justičnej prípravy a odbornej prípravy prokurátorov, ako je Lisabonská sieť Rady Európy a Európska sieť odbornej justičnej prípravy.

31. Táto odborná príprava by sa mala dokončiť aj odbornou prípravou v cudzích jazykoch, najmä s cieľom prispieť k zlepšeniu priamych kontaktov medzi odborníkmi z praxe, kvality ich žiadostí o pomoc a lepšieho pochopenia žiadostí, ktoré sú im adresované.
32. CCPE okrem toho odporúča, aby príslušné vnútroštátne orgány vyvinuli potrebné informačné nástroje pre odborníkov z praxe. Zdôrazňuje najmä užitočnosť vypracovania príručky o vzájomnej justičnej pomoci, ktorá by obsahovala širokú škálu informácií o vnútroštátnych vyšetrovacích systémoch, ako napríklad tzv. *Fiches belges*³⁰, ktoré Európska justičná sieť v trestných veciach používa ako pracovný nástroj a ktoré uľahčujú pochopenie právnych systémov štátov. Obežníky alebo usmernenia, v ktorých sa zhŕňajú uplatniteľné mechanizmy, prehľady osvedčených postupov a viacjazyčné formuláre zamerané na zjednotenie a uľahčenie vykonávania najbežnejších opatrení pomoci, by sa mohli vypracovať, aktualizovať a šíriť medzi odborníkmi z praxe, a to aj prostredníctvom internetu.

V prípade potreby by sa to malo uskutočniť s podporou CCPE. V tejto súvislosti CCPE pripomína, že európski ministri spravodlivosti a vnútra v novembri 2006 v Moskve podporili³¹ „vytvorenie databázy postupov týkajúcich sa rôznych druhov spolupráce platných v členských štátoch, ktorá by umožnila ľahší prístup k týmto informáciám“, a opätovne potvrdzuje svoju podporu tomuto návrhu. Uvedené nástroje by sa mohli zaslať Rade Európy s cieľom obohatiť takúto databázu.

33. Pokiaľ ide o odbornú prípravu a informovanie prokurátorov, CCPE by mohla zohrávať úlohu aj pri organizovaní stretnutí špecializovaných prokurátorov z členských štátov, ako je uvedená konferencia Caserta, v prípade potreby v spolupráci s inými zainteresovanými orgánmi v rámci Rady Európy a v partnerstve s inými príslušnými európskymi a medzinárodnými inštitúciami a organizáciami.
34. Efektívnosť zasielania žiadostí o pomoc a spôsob, akým sa riešia, závisí aj od vývoja metód zasielania. CCPE zdôrazňuje, že príležitosti, ktoré ponúkajú nové informačné technológie, by sa preto mohli vo veľkej miere využívať na uľahčenie najmä výmen prostredníctvom bezpečných elektronických kanálov za predpokladu, že bude plne zaručená zásada dôvernosti a overovania dokumentov.

Rozšírenie výmen medzi odborníkmi pracujúcimi v oblasti práva

35. Na úrovni Rady Európy CCPE vyzýva Výbor ministrov, aby zväzil význam vytvorenia štruktúrovanej spolupráce a výmeny informácií podľa vzoru Európskej justičnej siete v trestných veciach a Eurojustu, čo by predovšetkým umožnilo členským štátom, ktoré nie sú zmluvnými stranami takýchto orgánov Európskej únie, využívať podobné služby na základe príslušných nástrojov Rady Európy.
36. Na základe argumentov a záväzkov uvedených v „Memorande o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou“ by³² edným z možných prístupov mohlo byť pridelenie formálnej alebo neformálnej mediačnej úlohy Rade Európy vždy, keď vzniknú problémy týkajúce sa spolupráce v oblasti trestného súdnictva.
37. Bez toho, aby sa spochybňovali priame a decentralizované spôsoby zasielania, by členské štáty mohli zväziť aj otázku identifikácie „špecializovanej jednotky“ v každej krajine na primeranej úrovni podľa vnútroštátneho právneho systému, ktorá by bola poverená pomáhať pri riešení ťažkostí, s ktorými sa stretávajú odborníci z praxe žiadajúceho a dožiadaného štátu v súvislosti so žiadosťami o justičnú pomoc. Táto jednotka by bola poverená najmä riešením problémov,

30/ Takzvané „Fiches belges“ poskytujú odborníkovi v oblasti vzájomnej súdnej pomoci všetky užitočné informácie o právnych predpisoch a organizácii v štátoch Európskej únie, s ktorými sa počíta v rámci justičnej spolupráce.

31/ Pozri vyššie.

32/ Pozri bod 29 tohto memoranda.

ktoré sťažujú alebo spomaľujú postupy poskytovania pomoci.

38. CCPE tiež vyzýva členské štáty, aby posilnili ochotu, pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu v oblasti trestného súdnictva, a uľahčili plnú a priamu účasť právnikov. CCPE vyzýva členské štáty, aby zostavili zoznam kontaktov a adres s uvedením mien príslušných kontaktných osôb, ako aj oblastí ich špecializácie, oblastí ich zodpovednosti atď., a aby tento zoznam uverejnili na vyhradenej webovej stránke, ktorú by mohla spravovať Rada Európy. Štáty by mali tento zoznam pravidelne aktualizovať, aby sa zabezpečila efektívnosť systému. Pri rešpektovaní príslušných dohovorov by to umožnilo priamu výmenu informácií medzi odborníkmi z praxe bez toho, aby prešli diplomatickou cestou, čo by mohlo byť náročným postupom.
39. CCPE sa okrem toho domnieva, že výmena styčných sudcov/prokurátorov medzi štátmi, ako sa podporuje v článku 38 odporúčania Rec(2000)19, predstavuje osvedčený postup, ktorý by sa mal v čo najväčšej miere rozvíjať, keďže uľahčuje kontakty medzi vnútroštátnymi justičnými systémami, podporuje lepšiu vzájomnú znalosť týchto systémov, a preto prispieva k posilneniu vzájomnej dôvery medzi aktérmi medzinárodnej spolupráce.
40. CCPE odporúča, aby prokuratúra v prípade potreby podporovala vzájomnú spoluprácu aj vo fáze vypracúvania a vybavovania žiadostí.

Podpora spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými trestnými súdmi

41. V rámci činnosti Rady Európy, pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu v trestných veciach, by sa mala venovať zvýšená pozornosť problémom vyplývajúcim zo spolupráce s medzinárodnými trestnými súdmi. V rámci takeéhoto prístupu by sa malo zväziť aj úsilie potrebné na zabezpečenie plnej spolupráce členských štátov s medzinárodnými trestnými súdmi pod podmienkou, že dotknuté členské štáty právne uznajú právomoc týchto súdov.
42. Čoraz viac by sa malo zohľadniť aj to, že príslušné dohovory Rady Európy sa vzťahujú aj na niektoré mimoeurópske krajiny.
43. S cieľom rozšíriť právny základ pre spoluprácu členských štátov s tretími krajinami CCPE odporúča, aby Výbor ministrov zvážil otázku pozvania niektorých štátov mimo Európy, aby pristúpili k Európskemu dohovoru o vydávaní a Európskemu dohovoru o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach a k jeho protokolom.

Konanie o zdrojoch vyčlenených na medzinárodnú spoluprácu

44. CCPE odporúča, aby vlády členských štátov vyčlenili primerané finančné, materiálne a ľudské zdroje, aby sa medzinárodná spolupráca v trestných veciach mohla zvýšiť z hľadiska kvantity aj kvality, a to na úrovni súdov a prokuratúr. Takéto úsilie by malo byť zamerané najmä na zváženie vymenovania sudcov a prokurátorov na účely vzájomnej justičnej pomoci v trestných veciach na príslušných súdoch. Toto úsilie by tiež malo odborníkom z praxe umožniť venovať potrebný čas riadnemu vybaveniu žiadostí, a to pokiaľ ide o spôsoby, akým sú vypracované, ako aj spôsoby, akým sa na ne odpovedá. Napokon by sa mali vyčleniť zdroje na zlepšenie jazykovej kvality medzinárodnej spolupráce a súdom a prokuratúre by sa mali poskytnúť vhodné prekladateľské a tlmočnicke prostriedky.

Dostupnosť CCPE spolupracovať s ostatnými orgánmi

45. V prípade potreby je CCPE pripravená spolupracovať s akoukoľvek takouto iniciatívou. Opätovne potvrdzuje svoju plnú pripravenosť spolupracovať v prvom rade s ostatnými príslušnými výbormi v rámci Rady Európy, ako aj s inými príslušnými európskymi a medzinárodnými inštitúciami a organizáciami. Ako sa uvádza v odporúčaní Rec(2000)19³³, prokuratúry, ktoré by boli čoraz lepšie a odborne pripravené zaoberať sa takýmito záležitosťami, by sa potom mohli stať „správcami záujmov medzinárodnej spolupráce“.

ZHRNUTIE ODPORÚČANÍ

S cieľom zlepšiť inštitucionálne, normatívne a medzil'udské podmienky pre rozvoj skutočnej európskej právnej kultúry spolupráce v trestnej oblasti CCPE odporúča Výboru ministrov a členským štátom Rady Európy:

- **konať podľa normatívneho rámca medzinárodnej spolupráce v týchto oblastiach:**
 - zachovanie priority pri aktualizácii existujúcich európskych dohovorov v oblasti trestného súdnictva, najmä Európskeho dohovoru o vydávaní osôb;
 - urýchlenie ratifikácie a účinného uplatňovania príslušných dohovorov a úsilie o zjednodušenie vnútorných postupov v prospech vzájomnej pomoci;
- **konať v oblasti kvality medzinárodnej spolupráce:**
 - pri rozvoji vhodnej odbornej prípravy prokurátorov, ako aj iných aktérov v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce,
 - vytvoriť v každom členskom štáte vhodnú štruktúru na zaručenie špecializácie niektorých prokurátorov a sudcov, pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu,
 - pri vydávaní špecializovaných dokumentov alebo komentárov k uplatniteľným ľudským právam a normám v medzinárodných trestných konaniach, ktoré sa majú pravidelne aktualizovať,
 - poskytovaním vzájomných informačných nástrojov o justičných systémoch a postupoch odborníkom z praxe, a to aj prostredníctvom zriadenia databázy v rámci Rady Európy,
 - pri znásobovaní príležitostí na stretnutia a výmeny odborníkov z praxe z rôznych členských štátov, najmä prostredníctvom špecializovaných rozhovorov a seminárov pre prokurátorov,
 - pri zlepšovaní zasielania žiadostí o pomoc a spôsobu, akým sa riešia prostredníctvom nových informačných technológií, a pri zlepšovaní kvality žiadostí, pokiaľ ide o ich vypracúvanie a otázky týkajúce sa cudzích jazykov,
 - pri uľahčovaní spontánneho a priameho prenosu informácií;
- **rozšíriť výmeny medzi odborníkmi z právnej praxe:**
 - pri zriaďovaní štruktúrovanej spolupráce a výmeny informácií na úrovni Rady Európy v súlade s Európskou justičnou sieťou pre trestné veci a Eurojustom;
 - pri zriaďovaní „špecializovanej jednotky“ v každej krajine, na primeranej úrovni v súlade s vnútroštátnym právnym systémom, poverenej pomáhať pri riešení ťažkostí, s ktorými sa stretávajú odborníci z dožadujúceho a dožiadaného štátu v súvislosti so žiadosťami o justičnú pomoc;
 - pri zostavovaní zoznamu kontaktov a adries s uvedením mien príslušných kontaktných osôb, ako aj ich odborných oblastí, oblastí ich zodpovednosti atď. a pri uverejňovaní tohto zoznamu na internetovej stránke s obmedzeným prístupom, ktorú spravuje Rada Európy;
 - pri rozvoji výmeny styčných sudcov/prokurátorov;
 - pri spolupráci aj vo fáze vypracúvania a vybavovania žiadostí o pomoc;
- **v rámci Rady Európy podporovať spoluprácu s tretími krajinami, medzinárodnými trestnými súdmi a príslušnými európskymi a medzinárodnými inštitúciami a organizáciami;**

- zvýšiť rozpočtové a ľudské zdroje vyčlenené na medzinárodnú spoluprácu v trestných veciach na súdoch a prokuratúrach.

Príloha

Dohovory Rady Európy o právnej spolupráci v trestných veciach

024	Európsky dohovor o vydávaní
030	Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach
051	Európsky dohovor o dohľade nad podmiennečne odsúdenými alebo podmiennečne prepustenými páchatelmi
052	Európsky dohovor o trestaní dopravných priestupkov
070	Európsky dohovor o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov
071	Európsky dohovor o repatriácii maloletých
073	Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania
082	Európsky dohovor o neuplatniteľnosti zákonného obmedzenia trestných činov proti ľudskosti a vojnových zločinov
086	Dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní
088	Európsky dohovor o medzinárodných účinkoch pozbavenia práva viesť motorové vozidlo
090	Európsky dohovor o potláčaní terorizmu
097	Dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o informáciách o cudzom práve
098	Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní
099	Dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach
101	Európsky dohovor o kontrole získavania a vlastníctva strelných zbraní jednotlivcami
112	Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb
116	Európsky dohovor o odškodňovaní obetí násilných trestných činov
119	Európsky dohovor o trestných činoch týkajúcich sa kultúrnych statkov
141	Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej
156	Dohoda o nedovolenom obchodovaní po mori, ktorou sa vykonáva článok 17 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a
167	Dodatkový protokol k Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb
172	Dohovor o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva
173	Trestnoprávny dohovor o korupcii
182	Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach
185	Dohovor o počítačovej kriminalite
189	Dodatkový protokol k Dohovoru o počítačovej kriminalite týkajúci sa kriminalizácie činov rasistickej a xenofóbnej povahy spáchaných prostredníctvom počítačových systémov
190	Protokol, ktorým sa mení Európsky dohovor o potláčaní terorizmu
191	Dodatkový protokol k Trestnoprávnemu dohovoru o korupcii
196	Dohovor Rady Európy o predchádzaní terorizmu
197	Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi
198	Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu *